

Ennallistamissuunnitelman valmisteluhankkeen teemaryhmän 4 (maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat, Artiklat 10 ja 11) 15. kokouksen muistio

Kokousaika: Ke 10.12.2025 klo 9-12

Kokouspaikka: Eteläesplanadi 4, kokoushuone Sali 5, osallistuminen myös etäyhteydellä

Paikalla:

Erityisasiantuntija Joel Rouvavuori, MMM (pj.)
Ympäristöneuvos Petri Ahlroth, YM (vpj.)
Erityisasiantuntija Eija Hagelberg, YM
Erityisasiantuntija Martina Reinikainen, YM
Neuvotteleva virkamies Eero Pehkonen, MMM
Neuvotteleva virkamies Riikka Knaapi, MMM
Neuvotteleva virkamies Heini Lehtosalo, MMM
Erikoistutkija Mikko Kuussaari, SYKE
Tutkimusprofessori Terho Hyvönen, Luke
Tutkija Hanna Kekkonen, Luke
Johtava asiantuntija Åke Möller, Ruokavirasto
Ilmastoasiantuntija Antti Miettinen, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö
Johtava ilmastoasiantuntija Johanna Helkimo, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö
Ympäristösuunnittelija Elina Sorvali, Hämeen ELY-keskus
Kosteikkosuunnittelija Holtti Hakonen, Suomen riistakeskus
Tutkija Oona Allonen, GTK
Erikoistutkija Liisa Maanavilja, GTK

Ryhmän sihteerit:

Erikoistutkija Sari Himanen, Luonnonvarakeskus
Erikoistutkija Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus

Sova-asiantuntijat:

Tutkija Janne Heliölä, SYKE

Kutsutut asiantuntijat:

Olivia Korkeela, MMM
Alina Uotila, MMM

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09:02.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin ilman muutoksia.

3. Yleiskeskustelu valmistelutilanteesta

Puheenjohtaja totesi, että alkuvuonna käsiteltäviä asioita on paljon. Projektiryhmässä on todettu, että jos ohjausryhmässä aiemmin käsitellyt asiat eivät ole muuttuneet merkittävästi, ei niitä ole tarkoituksenmukaista tuoda uudestaan käsittelyyn ohjausryhmään. Indikaattorikononaisuutta ja pölyttäjätoimia on päivitetty ja niiden kustannusarvioita on tehty ohjausryhmän edellyttämällä

tavalla. Turvepellon määrittelyyn ja turvemaihin liittyviin toimenpiteisiin tulee varata riittävästi käsittelyaikaa projektiryhmässä ja ohjausryhmässä.

Teemaryhmälle pyritään toimittamaan ohjausryhmälle vietävä materiaali ennakkoon, jotta käsittelyä on mahdollista seurata.

4. Toimenpiteet maatalousympäristön indikaattoreiden vahvistamiseksi

Eero Pehkonen alusti aiheesta ”Toimenpide-ehdotukset maatalousympäristön indikaattoreiden kehityssuunnan kasvattamiseksi”. Alustuksessa käytiin läpi myös kustannusten laskentaperusteita. Alustuksen jälkeen käytiin keskustelua.

Kosteikot ja niiden perustamiskustannukset: Kosteikkojen perustamiskustannuksissa on erittäin suuri vaihteluväli, kustannuksiin vaikuttavat mm. kohteen ominaisuudet, kosteikon toteutustapa ja rahoitusinstrumentti. Isommissa (yli 5–10 ha) kosteikoissa yksikkökustannukset voivat laskea selvästi. Toimenpiteeseen ehdotettiin suuntaa-antavaa numeerista tavoitetta, esimerkiksi 500 kosteikon perustaminen maatalousympäristöissä. Kustannusarvioiden tekemisessä voitaisiin hyödyntää SOTKA-ohjelman aineistoja

Kesannot, reunakaistat ja perinnebiotoopit: Vaikuttavimpina toimina nostettiin esiin peltosirkun elinympäristöjen vahvistaminen, peltojen reunakaistat, pitkäaikaiset kesannot ja perinnebiotoopit. Peltopientareita tulisi palauttaa laajemmin, ehdotettiin jopa pysyvää pientareen jättövelvoitetta kaikille peltolohkoille. Osa työryhmän jäsenistä piti pellon reuna-alueisiin liittyvän toimenpiteen tavoitteita kunnianhimmottomina. Pitkäaikaisten kesantojen tukeminen nähtiin erityisen tärkeäksi pölyttäjäkantojen ja niittyperhosten kannalta. Kesantojen perustamisessa on huomioitava maataloustukijärjestelmän toimeenpanoon liittyvä rahoitusriski. Jos pinta-aloja siirtyy liikaa pois maatalousmaaksi laskettavista aloista, komission sanktio on mahdollinen.

Laidunnus ja eläinten rooli: Todettiin, että laidunnus on keskeinen hoitomenetelmä erityisesti perinnebiotoopeilla ja peltolaidunalueilla. Laiduntavien eläinten työn korvaaminen koneilla on joissain tilanteissa mahdollista, mutta ei kaikissa – etenkin perinnebiotooppien hoidossa koneet eivät riitä. Todettiin, että laidunnuksen taloudellinen kannattavuus on heikko, ja tukitasoja tulisi arvioida kriittisesti.

Kustannuslaskenta ja rahoitus: Muistettava, että tulonmenetykset viljelykasvin katetuoton osalta ovat merkittävä osa kustannusta, etenkin pientareiden ja kesantojen kohdalla. Kustannusarvioihin sisältyy huomattavaa epävarmuutta, mutta mittaluokkia voidaan arvioida. Todettiin, että CAP:ia ei ole suunniteltu ennallistamisasetuksen toteuttamisvälineeksi, tarvitaan myös muita rahoitusmekanismeja.

Paikallistasolla tapahtuva vapaaehtoinen toiminta tulisi hyödyntää paremmin, se voisi toteuttaa osan tavoitteista ilman lisärahoitusta. Ehdotettiin tulosperusteisten rahoitusmallien soveltamisen selvittämistä.

5. Pölyttäjätöimet ja kustannusarviot

Petri Ahlroth alusti aiheesta pölyttäjätöimienpiteistä ja niiden kustannusarvioista. Todettiin, että useat pölyttäjätöimet toteutuvat muiden toimien yhteydessä, jolloin on vältettävä kustannusten kaksoislaskentaa. Todettiin kuitenkin, että kustannuksien vähättelyyn ei pidä mennä. Kaikki toimet aiheuttavat aina kustannuksia jollekin. Jos on kyse pölyttäjätöimestä, josta ei ole aiempaa kokemusta, olisi hyvä jos voitaisiin esittää laskentaperusteita vaikka kustannuksista ei olisikaan vielä tietoa.

Puheenjohtaja totesi, että pyritään pitämään TR1:n ja TR5:n kanssa yhteiskokous, jossa tunnistetaan toimenpiteiden rajapinnat ja päällekkäisyydet.

6. Raportointi vettämistoimista ja turvetoimenpiteistä

Åke Möller ja Liisa Maanavilja alustivat aiheista ”Raportointi turvetoimenpiteistä” sekä ”Ennallistetun alan seuranta entisillä turvetuotantoalueilla”.

Keskustelussa todettiin, että aiempi arvio ennallistamisen metsäjoustoista saattaa olla yliarvio valtion metsien osalta, mikä korostaa yksityismaiden merkitystä. Yksityismetsissä on paljon kannattamattomiksi osoittautuneita ojituksia. Yksityismaiden ennallistamiseen tarvitaan kuitenkin parempia kannusteita; nykyiset ohjelmat (Metka, Metso) ovat ohjanneet vain rajallisesti rahoitusta.

7. Toimenpiteiden yhteensovittaminen ja raportointiperiaatteet

Raportoinnissa tulee tunnistaa valitut toimet, niiden kontribuutio indikaattoreihin sekä kansalliset ja EU-vaatimukset. Komission seurantavaatimusten luonne on osin epävarma; käytännössä raportointi tulee perustumaan indikaattoreihin ja turvepeltojen osalta ennallistettuihin hehtaareihin. Indikaattoreissa tulee muistaa niiden takana olevat tavoitteet – toimia ei tehdä indikaattoreiden kasvattamiseksi vaan ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja seuranta tehdään myös mm. luonto- ja lintudirektiivien seurannan kautta. Todettiin, ettei vaikuttavia toimia tule jättää suunnitelmista pois pelkästään tämänhetkisten teknisten tai hallinnollisten rajoitteiden vuoksi.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 19.1. klo 9-11.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:56.

Kokousmateriaalit löytyvät Teamsin [kokouskansioista](#)